

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 16

Засновано у 2003 році

Рівне – 2016

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 16 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2016. – 286 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

Волков С.М. – доктор культурології, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту культурології НАМУ

Виткалов С.В. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)

Випих-Гавронська А. – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)

Петрова І.В. – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурно-дозвілєвої діяльності КНУКіМ

Єфіменко А.Г. – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ

Потапчук Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ

Круль П.Ф. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

Кушнарєнко Н.М. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХДАК

Постоловський Р.М. – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ

Сабадаш Ю.С. – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету

Стоколос Н.Г. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства і теології Національного університету „Острозька академія”

Костюк Л.К. – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ

Швецова-Водка Г.М. – доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ

Яремко-Супрун Н.О. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE):
ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується Google Scholar, РИНЦ (РФ) та Index Copernicus

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2016 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

institutions, places of memory dealing with cultural heritage should become generators of cultural identity formation of the individuals and the dialogue of cultures.

The modern approaches to education – dialogical, multiperspective, value-oriented and intercultural – in fostering socio-cultural competences of youth are clarified. The potential of youth activities in cultural heritage for sustainable development on local level is defined.

Key words: youth, education, civic culture, socio-cultural competence.

Надійшла до редакції 22.10.2016 р.

УДК 371

РОЗВИТОК СПОРТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ

Галатюк Михайло Юрійович, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи
Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне
halatyuk_mu@ukr.net

Розкрито проблему розвитку спортивної культури сучасної студентської молоді. Зосереджено увагу на необхідності розвитку спортивної культури студентів. Розглянуто спортивну культуру як важливий компонент загальної культури особистості. Висвітлено зміст і взаємозв'язок ключових понять, пов'язаних із розвитком спортивної культури сучасного студента.

Ключові слова: культура, спорт, особистість, цінності, виховання.

Постановка проблеми. Одним із небагатьох шляхів підвищення авторитету країни та популяризації її культури, самоідентифікації серед інших народів із давніх-давен був спорт. Адже саме міжнародні спортивні змагання – це можливість проявити свою автентичність, розкрити внутрішній потенціал країни на світовій арені як сильної держави, здатної відстоювати свою гідність і власні національні інтереси. Тому й не дивно, що поширення моди на здоровий стиль життєдіяльності, розвиток і популяризація спорту та позитивного ставлення до нього є пріоритетними завданнями загальноосвітніх і вищих навчальних закладів. На підставі сказаного виникає проблема пошуку нових дієвих підходів і методик у фізичному вихованні та фізкультурно-оздоровчій діяльності студентів, які б сприяли гармонійному розвитку особистості й підвищенню рівня самореалізації молоді у суспільстві. Спробуємо запропонувати один із перспективних шляхів вирішення цієї проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З метою пропаганди здорового способу життя, розвитку здоров'я збережувальної компетентності, залучення широких мас населення, зокрема молоді, до занять фізичною культурою і спортом відкривають свої двері сучасні спортивні заклади та фітнес-центри, стрімко розвивається ринок оздоровчих, рекреаційних і реабілітаційних послуг.

Облаштування місць для заняття фізичною культурою і спортом забезпечує необхідні умови для проведення змагань із різних видів спорту. До цих змагань, що є спортивно-масовими заходами міського, всеукраїнського та міжнародного рівнів, успішно залучаються широкі верстви населення. Наприклад, змагання з легкої атлетики, а саме з такої дисципліни як біг на середні та довгі дистанції – це Київський марафон (Wizz Air Kyiv City Marathon), Дніпровський марафон (INTERPIPE Dnipro Half Marathon), Чернівецький напівмарафон (CROSSHILL) та ін.

З іншого боку, здійснюється системна підтримка та залучення різних груп населення, зокрема соціально незахищених, до занять фізичною культурою і спортом на державному законодавчому рівні. Маємо на увазі затверджене Положення про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». У згаданому положенні наголошено, що центр забезпечує розвиток фізичної культури шляхом надання фізкультурно-спортивних послуг, які полягають в організації та здійсненні фізкультурно-оздоровчої діяльності шляхом проведення заходів, спрямованих на розвиток фізичної культури за її напрямками, зокрема на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного фізичного розвитку та ведення здорового способу життя [7].

Більше того, мета функціонування такого центру полягає в створенні сприятливого середовища для самовдосконалення фізичного стану людини. Створення по всій Україні фізкультурно-оздоровчих центрів «Спорт для всіх» покликане залучити якомога більше молоді до занять спортом, забезпечити гідні умови для формування фізичної культури та проведення дозвілля населення за місцем проживання [7]. Однією з важливих функцій центру є те, що він єднає молодь на основі спільних цінностей, інтересів, принципів, правил та ідеалів. Сучасна молодь організовується у цілісні спортивні спільноти, громадські організації, спортивні клуби на основі ціннісного ставлення до занять спортом. Це створює позитивні умови для повноцінного розвитку та підвищення базової культури особистості. Таким чином, пропаганда масового спорту, підтримка спортивного руху в країні сприятиме оздоровленню нації, розвитку спортивної індустрії та підвищенню міжнародного авторитету на рівні світової спортивної спільноти.

В іншому документі [6] наголошується на необхідності удосконалення форм та методів залучення різних груп населення до регулярних занять фізичною культурою і спортом, розвитку на науково обґрунтованій основі системи дитячо-юнацького спорту.

Як бачимо, системне підвищення мотивації широких верств населення до заняття фізичною культурою і спортом з боку держави та бізнесу передбачає помітні позитивні зрушення у гармонійному розвитку молоді і спортивному житті країни загалом. Але, на жаль, є і низка проблем, які стосуються фізичної культури та масового спорту, що потребують нагального вирішення.

Зокрема, однією з важливих проблем у контексті організації і проведення спортивно-масових змагань є «абстрагування» від негативних наслідків цих змагань. Як правило, організатори спортивно-масових заходів знімають із себе будь-яку відповідальність за нанесення шкоди здоров'ю та життю спортсмена (учасника змагань) як у процесі змагань, так і після їх завершення. Відповідальність за власний стан здоров'я покладається на самого учасника. Це вимагає від нього неабиякої рефлексії процесу спортивної діяльності та власного фізичного стану під час змагань, яка неможлива без високо рівня розвитку загальної спортивної культури.

Як показує практика, ризики, що стосуються здоров'я спортсменів, учасників спортивно-масових змагань, зокрема аматорів, пов'язані насамперед із низьким рівнем розвитку спортивної культури. Власні результати аналізу практики проведення спортивно-масових заходів, спілкування з викладачами фізичного виховання вищих навчальних закладів і студентською молоддю, засвідчують існування протиріччя між об'єктивною необхідністю проведення масових спортивних заходів і відсутністю відповідних науково-теоретичних і методичних засад розвитку спортивної культури у контексті організації поширення масового спорту в суспільстві.

Формулювання мети статті. Розкрити проблему розвитку спортивної культури молоді засобами фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи. Проаналізувати зміст основних понять, пов'язаних із розвитком спортивної культури студента.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи Національну доктрину розвитку освіти в розділі «Освіта і фізичне виховання – основа для забезпечення здоров'я громадян» відшуковуємо – «Фізичне виховання як невід'ємна складова освіти *забезпечує* можливість набуття кожною людиною необхідних науково обґрунтованих знань про здоров'я і засоби його зміцнення, шляхи і методи протидії хворобам, про методики досягнення високої працездатності та тривалої творчої активності. В системі освіти держава *забезпечує розвиток масового спорту* як важливої складової виховання молоді» (курсив наш – М. Г.) [5].

Наведена теза й реальний стан справ у галузі фізичного виховання й спорту засвідчує про наявність негативної сторони, що полягає у поглибленні прірви між швидкими темпами розвитку масового спорту в країні та недостатнім рівнем розробленості необхідного науково-теоретичного підґрунтя для успішної реалізації поставлених завдань освіти. До згаданих завдань відносимо ті, що впливають із засад державної політики у сфері фізичної культури і спорту [2]. На підставі сказаного, ставимо питання щодо розвитку спортивної культури молоді (студентів) вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи.

Вважаємо, що розвиток спортивної культури студентів сприятиме збереженню їхнього здоров'я не лише фізичного але й психічного, соціального та духовного. Високий рівень спортивної культури допоможе майбутньому фахівцю реалізувати власний потенціал, досягти успіху в особистому житті та наступній професійній діяльності. Розвиток спортивної культури в молоді дозволить виховати волюву, стійку, гармонійно розвинену особистість. Отже, в контексті вищенаведеного, *актуальність* поставленої *проблеми* розвитку спортивної культури студентів вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи є не безпідставною і не потребує додаткової аргументації.

Бурхливий розвиток сучасних комп'ютерних технологій, процеси інформатизації людини поволі зміщують акцент суспільної свідомості від людиноцентризму до машин і штучного інтелекту. Стратегія розвитку людства все частіше пронизується бажанням пізнання світу та підкорення природних сил заради власного блага. Як показують спостереження за розвитком науково-технічного прогресу, людина практично повністю довірилась своєму інтелекту, стала відчужуватись від природи. З цього приводу І. Малафік стверджує, що людина «...сліпо довірилась своєму розуму, відкинула інші благодатні сфери своєї свідомості. В результаті багато зон психіки людини стали атрофованими. Людина втратила здатність до тренування свого духу і тіла і пройнялась пагубним бажанням підкорити собі світ за допомогою техніки» [4; 16].

Завдання розвитку спортивної культури студентської молоді засобами фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи полягає в зміні поглядів на спосіб життєдіяльності людини з метою можливості успішної самореалізації, в усвідомленні власних фізичних, духовних сил і інтелектуальних здібностей.

З'ясуємо, як співвідносяться поняття «культура», «фізична культура» та «спорт» і що розуміє сучасна наука під поняттям «спортивна культура».

Як показує аналіз наукових джерел [1, 2, 6, 7, 8], поняття «фізична культура» не має однозначного трактування. Так, у Законі України «Про фізичну культуру і спорт» остання визначається як «складова частина загальної культури суспільства, спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості» [2; 66].

У світлі сучасної культурології поняття культура в найбільш загальному розумінні визначається через особливого роду процес, цілісний «механізм», на основі якого людина здійснює власну життєдіяльність, а значить є творцем свого майбутнього. В цій площині людина стає продуктом функціонування культури. З філософської точки зору, академік М.Візітей стверджує, що культура загалом є те, що твориться стихійно в процесі розгортання власних потенцій буття в точці тілесної присутності індивіда. Культура нарощується в процесі реалізації сутнісних можливостей самої людської тілесності. Оскільки культура має безпосереднє відношення до людської тілесності, то культура завжди є культурою фізичною [1; 220-221]. Отже, як бачимо, поняття «культура» є родовим у ставленні до

поняття «фізична культура». З наведених визначень випливає, що фізична культура органічно доповнює загальну культуру суспільства і включає в себе сукупність матеріальних і духовних цінностей, методів, засобів і розроблених новітніх педагогічних технологій в галузі фізичного виховання, які служать на благо фізичного вдосконалення та оздоровлення людини.

Якщо дослідити генезу феномена культури, то можна помітити здатність її перетворюватись і втілюватись у різних надбаннях людства – мистецтві, науці, *спорті*, засобах діяльності, продуктах виробництва, соціальних проєктах та ін. Тому і не дивно, що суб'єкт діяльності є носієм, споживачем і творцем культури.

Результати нашого пошуку засвідчують, що розглядаючи формування базової культури особистості найчастіше виділяють у її структурі такі компоненти (складові): екологічна культура; естетична культура; інтелектуальна культура; *фізична культура*; моральна культура, інформаційна культура, правова культура, культура взаємовідносин, економічна культура. З наведених аргументів висуваємо припущення про те, що спортивна культура знаходиться на одному рівні ієрархії з іншими видами культур – поряд із фізичною, екологічною, політичною та іншими.

У науково-методичній літературі поняття «спортивна культура» є не достатньо дослідженим, зустрічається досить рідко, а в проаналізованих нами нормативних документах взагалі відсутнє [2; 5- 7].

У контексті з'ясування суті феномена «спортивна культура» зупинимось на понятті «спорт». Як відомо, поняття «спорт» у переважній більшості випадків уживається в словосполученні «фізична культура і спорт». Яким чином взаємопов'язані згадані два терміни – «фізична культура» та «спорт»?

Спорт у великій мірі є складовою фізичної культури. Ця складова об'єднує значну частину сучасних видів спорту. До цих видів належать ті види, що характеризуються високим рівнем фізичної активності людини, тобто передбачають підвищений рівень рухової діяльності. Заняття видами спорту, які вимагають докладання фізичних зусиль і високого рівня рухової діяльності, сприяють фізичному вдосконаленню людини, а також видатним досягненням у відповідному виді спорту. Але не все так просто, спорт не розчиняється у понятті «фізична культура». Окрім великої кількості активних видів спорту є види, які до фізичної активності не мають жодного відношення, наприклад шахи – вид спорту, визнаний Міжнародним олімпійським комітетом (МОК). Отже, до спорту входять фізично активні та пасивні види, останні пов'язані переважно з абстрактно-логічним протистоянням суперників. Поділ спортивних ігор на дві групи означає, що поняття фізична культура і спорт пов'язані між собою взаємозалежністю, яка в логіці має назву – відношення часткового співпадіння [8].

Із змісту педагогіки фізичної культури, соціології фізичної культури та спорту [1], теорії і методики фізичного виховання [8], а також філософської літератури випливає, що поняття «спорт» характеризується основними ознаками до яких належать: ігрова спрямованість, змагальна діяльність, розвивальна та виховна спрямованість, рухова активність, прагнення досягти високих результатів з обраного виду спорту, боротьба з самим собою, суперником або силами природи.

Отже, серцевиною спорту, його основою є змагальна діяльність, яка може бути фізично активною або фізично пасивною. З цього твердження випливає, що спортивна культура розвивається у змагальній діяльності, тобто в процесі підготовки до змагань і під час проведення змагань.

Розвиток спортивної культури є складним багатогранним процесом, що передбачає вдосконалення фізичних і духовних якостей людини. Окрім цього, спортивна культура не зводиться лише до розвитку фізичних здібностей; вона зосереджується на ціннісній сфері особистості, її позитивному ставленні до спорту та змагальної діяльності [3]. Спортивна культура виховує в студентській молоді сприйняття спорту як виняткового (особливого) інструменту з розвитку своїх задатків, сторін, специфічних рис і якостей, що можуть бути успішно реалізовані враховуючи власні мотиви, особливості та потреби. Вважаємо, що необхідно сформувати в молодій людини потребу в зацікавленні спортом через організацію фізкультурно-оздоровчої роботи у ВНЗ на засадах гармонійного розвитку особистості. Сформованість потреби заняття спортом – пусковий механізм із розвитку спортивної культури особистості.

Якщо розглядати спортивну культуру в контексті загальної культури особистості (рис. 1), то вона є самостійною цілісною одиницею, що знаходиться на одному рівні пріоритетності поряд із фізичною культурою. Функція спорту – забезпечувати взаємозв'язок між спортивною і фізичною культурами, а також впливати на розвиток загальної культури особистості через фізичне вдосконалення та ціннісне ставлення до занять спортом. Спорт є засобом розвитку спортивної культури, що органічно взаємопов'язаний з фізичною культурою. У процесі заняття спортом відбувається соціалізація суб'єкта діяльності, що включає формування певних норм поведінки, ставлень і засвоєння системи цінностей як необхідної умови самоідентифікації та відшукання власної ніші на ринку соціально-економічних відносин. Успішне заняття спортом (певним активним видом спорту) великою мірою залежить від сформованості умінь і навичок рухової активності та рівня загальної фізичної підготовки, власне, в цьому полягає одне з основних завдань фізичної культури. Формування умінь і навичок рухової активності, зміцнення фізичного стану суб'єкта діяльності, сприятиме досягненню успіхів в обраному виді спорту, а значить розвитку спортивної культури особистості. Без залучення студентської молоді до занять певним видом спорту, проведення змагань на внутрішньо університетському, обласному, всеукраїнському рівнях, впровадження поза аудиторної фізкультурно-оздоровчої роботи у вищому навчальному закладі розвиток спортивної культури апріорі є неможливим.

Висновок. Спортивна культура – складне інтегральне утворення, невід'ємна частина загальної культури особистості; є засобом і продуктом навчально-тренувальної та змагальної діяльності, спрямованої на фізичне

вдосконалення, підвищення *творчої активності* особистості, удосконалення спортивної майстерності з обраного виду спорту та розвиток ціннісної сфери з перспективою подальшої успішної самореалізації особистості.

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні генези та структури спортивної культури студента.

Список використаної літератури

1. *Визитей Н. Н.* Социология спорта. Курс лекций. / Визитей Н. Н. – Київ : Олимпийская лит., 2005. – 248 с.
2. *Закон України* «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс] // Веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
3. *Лубышева Л. И.* Спортивная культура в школе / Лубышева Л. И. – М. : АНО НИЦ «Теория и практика физической культуры и спорта», 2006. – 161 с.
4. *Малафійк І. В.* Дидактика новітньої школи: навч. посібн. / Малафійк І. В. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 632 с.
5. *Національна доктрина розвитку освіти в Україні* // Освіта України. – 2002. – № 33. – С. 4-6.
6. *Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту* [Електронний ресурс] // Веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004>.
7. *Положення про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»* [Електронний ресурс] // Веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0310-14/paran19#n19>.
8. *Теория физической культуры и спорта.* Учебн. пособ. / Сиб. федер. ун-т; [Сост. В. М. Гелецкий]. – Красноярск : ИПК СФУ, 2008. – 342 с.

References

1. *Vizitey N. N.* Sotsiologiya sporta. Kurs lektsiy. Vizitey N. N. – Kiev : Olimpiyskaya literatura, 2005. – 248 s.
2. *Zakon Ukraini «Pro fizichnu kul'turu i sport»* [Elektronniy resurs] // Veb-portal Verkhovnoi Radi Ukraini. – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>.
3. *Lubysheva L. I.* Sportivnaya kul'tura v shkole / Lubysheva L. I. – M.: ANO NITs «Teoriya i praktika fizicheskoy kul'tury i sporta», 2006. – 161 s.
4. *Malafiyk I. V.* Didaktika novitn'oi shkoli: Navchal'niy posibnik / Malafiyk I. V. – K. : Vidavnichiy Dim «Slovo», 2015. – 632 s.
5. *Natsional'na doktrina rozvitku osviti v Ukraini* // Osvita Ukraini. – 2002. – № 33. – S. 4 – 6.
6. *Natsional'na doktrina rozvitku fizichnoi kul'turi i sportu* [Elektronniy resurs] // Veb-portal Verkhovnoi Radi Ukraini. – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1148/2004>.
7. *Polozhennya pro tsentri fizichnogo zdorov'ya naseleння «Sport dlya vsikh»* [Elektronniy resurs] // Veb-portal Verkhovnoi Radi Ukraini. – Rezhim dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0310-14/paran19#n19>.
8. *Teoriya fizicheskoy kul'tury i sporta. Uchebnoe posobie* / Sib. feder. un-t; [Sost. V. M. Geletskiy]. – Krasnoyarsk : IPK SFU, 2008. – 342 s.

РАЗВИТИЕ СПОРТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ СРЕДСТВАМИ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И ФИЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВИТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ

Галатюк Михайл Юрєвич, кандидат педагогических наук, доцент кафедры педагогики,
образовательного менеджмента и социальной работы, Ривненский
государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Раскрыто проблему развития спортивной культуры студенческой молодежи. Сосредоточено внимание на необходимости развития спортивной культуры студентов. Рассмотрено спортивную культуру как компонент общей культуры личности. Отражено содержание и взаимосвязь ключевых понятий, связанных с развитием спортивной культуры современного студента.

Ключевые слова: культура, спорт, личность, ценности, воспитание.

UDC 371

THE DEVELOPMENT OF SPORTS CULTURE OF STUDENTS BY MEANS OF PHYSICAL EDUCATION AND HEALTH ACTIVITIES

Halatyuk Mykhailo, Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor at the Department of pedagogy,
education management and social work Rivne State University of Humanities

The article deals with the problem of the students' sports culture. The emphasis is on the need to develop sports culture of students. It considers a sports culture as a component of a personality's general culture. It studies the content and relationship of key concepts related to the development of students' sports culture. It was found that sports culture developed in a competitive activity is in preparation for the competition and during the competition. The development of sports culture involves improving the physical and spiritual qualities. The author has proposed the definition of sports culture as a complex integral formation.

Key words: culture, sports, personality, values, education.

Надійшла до редакції 21.10.2016 р.

ЗМІСТ

<i>Постоловський Р. М.</i> Вітальне слово	3
<i>Виткалов С. В.</i> Вища школа і сучасні реалії України	4

Розділ I. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ЛЮДСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

<i>Гладишев А. С.</i> Культурно-мистецька та містобудівна спадщина середньовічного м. Дубно у культурному просторі ХХІ сторіччя	6
<i>Кіндратюк Б. Д.</i> Дзвонарська культура в українському галицькому мудрослів'ї, згромадженому та поясненому І.Франком	10
<i>Пилипенко І. Я.</i> Вплив реформ 1920–1930-х рр. на діяльність майстерні монументального живопису української академії мистецтва	15
<i>др. Маріуш Шайда.</i> Природа і роль релігійної віри в перспективі психоаналізу і філософії Віктора Еміля Франкла	20
<i>Лосик Г. І.</i> Типологія та художні особливості писанкарства Опілля та Бойківського Підгір'я кінця ХІХ–ХХ століття	26
<i>Виткалов С. В., Корольчук О. Л.</i> Сучасні проблеми культурної сфери в контексті трансформаційних змін українського суспільства	30
<i>Мохнюк Р. С.</i> Громадянська культура як змістонаповнююча домінанта навчального процесу у системі андрагогіки (узагальнення досвіду Рівненського центру підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників культури національної академії керівних кадрів культури і мистецтв)	34
<i>Кондратчук В. В.</i> Культурологічний аспект національно-державних зрушень кінця 80 – початку 90-х років ХХ століття на Рівненщині	40
<i>Бойко Л. П.</i> Ціннісна природа соціокультурного простору	45
<i>Данник К. О.</i> Вірменська молодь у сучасному українському культурному просторі	50
<i>Андрєєва А. С., Казначєєва Л. М.</i> Плекання українських традицій в культурно-дозвіллевих проектах пластунів	55
<i>Плюта О.П.</i> Українська кухня як феномен побутової культури: до історіографії питання	59

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Шандренко О. М., Козаченко В. В.</i> Архітектоніка: слово – поняття – термін	65
<i>Тадля О. М.</i> Менеджмент шоу-бізнесу: сутність і основні напрями діяльності	70
<i>Любченко О. М.</i> Мистецтво як засіб задоволення художніх потреб людини у вільний час	77
<i>Горбатова Н. О.</i> Створення художнього образу у хореографічному мистецтві	81
<i>Чернишевич Н. І.</i> Масове народне свято в соціокультурному процесі	86

<i>Тюска В. Б.</i> Формування професійної культури майбутніх педагогів-організаторів дозвілля в умовах клубної діяльності	91
<i>Чеплаков С. О., Костюк Л. К.</i> Військово-патріотичне виховання української молоді в сучасних умовах	96
<i>Гаврилюк Л. В., Казначеева Л. М.</i> Впровадження ідей В.О. Сухомлинського у сучасній школі (на прикладі драматичного гуртка Сарненського навчально-виховного комплексу «Школа-Колегіум» ім. Т.Г. Шевченка)	101
<i>Кімстач Ю. Н.</i> Штрихи: ще один погляд на проблему	106

Розділ III. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Вербицька П. В.</i> Сучасні вектори розвитку освіти й культури молоді	111
<i>Галатюк М. Ю.</i> Розвиток спортивної культури студентської молоді засобами фізичного виховання та фізкультурно-оздоровчої роботи	115
<i>Дзюбишина Н. Б.</i> Виховний та освітній потенціал культури у духовному розвитку студентів ВНЗ	119
<i>Герц І. І., Нечасенко Т. В.</i> Роль зовнішньої техніки в процесі оволодіння сценічним мовленням	123
<i>Бєдакова С. В.</i> Празький період творчості Н.Нижанківського в контексті громадянського виховання майбутніх вчителів музичного мистецтва	129
<i>Свіридовська Л. М.</i> Громадянське виховання майбутніх вчителів музичного мистецтва: за матеріалами української музичної класики	134
<i>Тарчинська Ю., Тарчинська І.</i> Спільна музично-виконавська діяльність у наукових дослідженнях	138
<i>Тетюк М. Т.</i> Вибір сценічних жестів студентами класу академічного співу ВНЗ	144
<i>Овсіюк Н. М., Даюк Ж.</i> Педагогічний репертуар у формуванні технічних та виконавських якостей співака	148
<i>Волошина Л. П.</i> Досвід видатних педагогів класичного танцю як основа сучасної хореографічної освіти	153
<i>Просолович С. М.</i> Методика формування компетентнісного підходу при підготовці сучасних фахівців у Миколаївському муніципальному академічному коледжі	157
<i>Уколова М. Ю.</i> Модельні агентства та школи і формування духовної культури сучасної молоді: на прикладі модельних шкіл «Панна» та «Artmodels» м. Рівне	161

Розділ IV. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Щербань А. Л.</i> Семантика орнаменталізації посуду неолітичної спільноти ямково-гребінцевої кераміки з території України	165
<i>Дихнич Л. П.</i> Маскарадні костюми Чарльза Ворта як важливий елемент європейської моди другої половини XIX століття	171
<i>Бійо В. В.</i> Французький придворний балет	176
<i>Оленюк Д. В.</i> Німецька вокальна школа: Юліус Штокгаузен – видатний співак і педагог	181

Костюк Л. К., Новачук А. С. Українське авангардне малярство як предмет досліджень у вітчизняній історіографії	185
Кожечков О. В. Дизайн у мистецтві	190
Оборська С. В. Технології промислового дизайну у контексті декоративно-прикладного мистецтва	196
Бистрякова В. Н., Осадча А. М., Гула Є. П. Розвиток дизайну в Україні	200
Соловійов В. А. Художній образ в мистецтві як феномен освоєння свідомістю людини навколишньої дійсності	206
Лобан Т. Й. Хореографічний спадок Моріса Бежара в контексті сучасного мистецтва танцю	211
Помпа О. Д. Чинники формування народних танців	215
Кравець А. А. Українська школа жіночого балетного виконавства другої пол. ХХ століття: творча спадщина Алли Гавриленко	218
Яремчук О. В., Даниленко М. П. Сучасний розвиток українського музичного мистецтва: тенденції та подальші перспективи	222
Шмаленко О. І. Фестиваль «Червона Рута»: традиції одноіменного ансамблю	226
Михайлець В. В. «Вона» як зразок рок-балади у творчості гурту «Плач Єремії»	230
Ігнатова Л. П. Сучасна музична культура: тенденції розвитку	235
Цуп Ю. В. Втілення співочого слова Кобзаря у вокальній музиці та тексти Т.Шевченка в Київській області (на Богуславщині)	240
Сташук О. А. Пам'ятник Т.Шевченку як один з елементів культурно-мистецької спадщини м. Рівне	243
Шолудько Н. Г. Музейний туризм: виклики сучасності	247
Янишевська Ю. О. Тематичні напрями молодіжного туризму	253
Перець О. В. Музей як культурний феномен: на прикладі діяльності Радивилівського районного історичного музею	258
Білінський М. М. Шевченківські пам'ятки Черкащини як туристичний ресурс регіону	264
Адамчук К. Д. Культурний потенціал національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви»	269
Капінос Т. Е. Пам'ятки Кременеччини в структурі культурної спадщини України	274
Карпова Л. О. Лояльність гостей ресторану: до проблеми гостинності	278

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВИПУСК 16

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *доц. Виткалов С.В., Федорук Л.М.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 24.11.2016. Замовлення № 201/1.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 37.4. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С.Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0 (362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. – Вип. 16 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2016. – 286 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12